

Hanna Bazhenova

Grupa Ramstein: przesłanki utworzenia i rola w zapewnieniu zdolności wojskowych Ukrainy (część 2)

Grupa Kontaktowa ds. Obrony Ukrainy, zwana w skrócie grupą (formatem) Ramstein, to koalicja 54 państw, której celem jest zsynchronizowanie i przyspieszenie procesu dostarczania Ukrainie pomocy wojskowej, uzbrojenia i sprzętu w celu przeciwdziałania rosyjskiej agresji. Utworzenie tej koalicji 26 kwietnia 2022 r. było odpowiedzią na brak zdecydowanych działań organizacji międzynarodowych, które nie potrafiły zapobiec pełnowymiarowej wojnie na kontynencie europejskim. Regularne spotkania ministrów obrony i szefów sztabów generalnych różnych państw w formacie Ramstein stały się widocznym dowodem powstania antyrosyjskiej koalicji mającej na celu zwycięstwo Ukrainy, a także wzmocnienia roli Stanów Zjednoczonych w architekturze europejskiego i globalnego bezpieczeństwa.

Ramstein-1. Pierwsze spotkanie szefów resortów obrony, poświęcone pomocy wojskowej dla Ukrainy i związanym z tym problemom bezpieczeństwa, odbyło się 26 kwietnia 2022 r. w amerykańskiej bazie lotniczej Ramstein w Niemczech i miało charakter konsultacyjny (zob. „Komentarze IEŚ”, nr 859). Jego celem było przeanalizowanie potencjału wojskowo-przemysłowych kompleksów sojuszników Ukrainy. Większość wystąpień uczestników dotyczyła wcześniej zadeklarowanej pomocy dla Ukrainy, jednak posiedzenie zaowocowało również kilkoma kluczowymi decyzjami:

- Departament Obrony USA utworzył centrum kontroli w celu koordynacji wysyłek i usprawnienia procesu dostarczania pomocy wojskowej na Ukrainę, zarówno ze strony Stanów Zjednoczonych, jak też sił sojuszniczych. Centrum Kontroli EUCOM Ukrainy (ECCU) zostało ulokowane w siedzibie Dowództwa Europejskiego Stanów Zjednoczonych w Stuttgarcie¹.
- Powołano stałą Grupę Kontaktową ds. Obrony Ukrainy, która miała przyspieszyć pozyskiwanie przez Ukrainę broni i usprawnić logistykę tego procesu.
- Ponad trzydzieści państw zadeklarowało wsparcie militarne dla Ukrainy w wysokości 5 mld USD.
- Osiągnięto porozumienie w sprawie przejścia Sił Zbrojnych Ukrainy na artylerię natowskiego kalibru 155 mm.
- Zdecydowano o rozpoczęciu szkolenia ukraińskich żołnierzy za granicą, które miało objąć nawet te systemy uzbrojenia, co do których nie podjęto żadnych decyzji politycznych w sprawie ich dostaw na Ukrainę.

Uzgodnienia te świadczyły o przełomie w długotrwałych negocjacjach dotyczących dostaw zagranicznego sprzętu i broni na Ukrainę oraz szkolenia ukraińskich wojskowych. Istotne było to, że już na pierwszym spotkaniu grupy kontaktowej ukraińskie dowództwo wojskowe zaproponowało partnerom ustrukturyzowanie formatu pomocy, dzieląc wszystkie programy na krótko-, średnio- i długoterminowe.

Rammstein-2. Na drugim spotkaniu Grupy Kontaktowej ds. Obrony Ukrainy, przeprowadzonym 23 maja 2022 r. w trybie online, bardziej szczegółowo został omówiony charakter pomocy militarnej. Sojusznicy zobowiązali się do zwiększenia dostaw artylerii kalibru 155 mm i wzmocnienia obrony wybrzeża Ukrainy. Około dwudziestu państw zaoferowało nowe pakiety pomocy wojskowej, które obejmowały artylerię, pociski, pojazdy bojowe, a także

¹ ECCU ściśle współpracuje z Międzynarodowym Centrum Koordynacji Darczyńców (International Donor Coordination Centre, IDCC), które powstało z inicjatywy Wielkiej Brytanii i odgrywa istotną rolę w organizacji oraz logistyce dostaw przekazywanej broni i zaopatrzenia.

szkolenie dla ukraińskich żołnierzy. Na przykład Dania zobowiązała się do przekazania systemu raketowego Harpoon o zasięgu do 150 km do ochrony wybrzeża, natomiast Czechy do wysłania śmigłowców szturmowych, czołgów i systemów raketowych. Otrzymany na początku czerwca 2022 r. Harpoon Coastal Defense System pomógł istotnie zminimalizować ryzyko morskiej operacji desantowej, a także ograniczyć aktywność okrętów rosyjskiej Floty Czarnomorskiej (zob. [„Komentarze IEŚ”, nr 792](#)).

Rammstein-3. Trzecie spotkanie grupy kontaktowej, zorganizowane 15 czerwca 2022 r. w kwaterze głównej NATO w Brukseli, odbyło się równoległe z zaciętymi walkami o Siewierodonieck na Donbasie. Zaowocowało ono uzgodnieniem dostaw wieloprowadnicowych systemów raketowych dalekiego zasięgu M270 i M142 HIMARS, a także amunicji raketowej, śmigłowców Mi-17 oraz artylerii. Ponadto Stany Zjednoczone ogłosiły dodatkowy pakiet pomocowy o wartości 1 mld USD, w skład którego weszły m.in.: 18 haubic M777 wraz z pociskami kalibru 155 mm, dodatkowe pociski do systemów HIMARS, pojazdy do transportu i naprawy sprzętu, dwa systemy obrony wybrzeża Harpoon, stacje radiowe oraz noktowizory optyczne.

Warto podkreślić, że członkowie ukraińskiej delegacji w czasie posiedzenia zaproponowali zachodnim partnerom strukturyzowanie programów przekazywanej pomocy w oparciu o „mission oriented approach”, czyli przekazywanie systemów uzbrojenia pododdziałami (units) w celu wykonywania określonych zadań. Stosując takie podejście do wyzwolenia wód terytorialnych Ukrainy na Morzu Czarnym, niezbędne byłyby pociski przeciwokrętowe, wyrzutnie, radary i drony, natomiast do deokupacji obwodów charkowskiego, mikołajowskiego i chersońskiego Ukraina potrzebowałaby wieloprowadnicowych systemów raketowych, pocisków precyzyjnych, pocisków antyradarowych itp.

Rammstein-4. Kolejne, czwarte spotkanie państw wspierających wojskowo Ukrainę w formacie Ramstein odbyło się w trybie online 20 lipca 2022 r. Dzień wcześniej Stany Zjednoczone ogłosiły nowy pakiet pomocowy dla Ukrainy o wartości 400 mln USD, który obejmował głównie amunicję kalibru 155 mm i cztery dodatkowe systemy HIMARS. Inne państwa zapowiedziały dostarczenie pocisków przeciwokrętowych i kontynuację szkoleń dla ukraińskich wojskowych.

Podczas spotkania została także poruszona kwestia poszerzenia i pogłębienia podejścia zorientowanego na przeprowadzenie konkretnej misji („mission oriented approach”). Ponadto strona ukraińska zaczęła stawiać na pierwszym planie zadania średnio- i długoterminowe, a mianowicie naprawę, konserwację i produkcję sprzętu, a także produkcję amunicji oraz zwiększenie programów treningowych (przejsięcie do szkolenia na poziomie batalionów i dowództwa brygady).

Rammstein-5. Piąte spotkanie zostało zorganizowane w amerykańskiej bazie Ramstein w Niemczech 8 września 2022 r. Sojusznicy ogłosili pakiet wsparcia zimowego dla Ukrainy oraz pomoc w rozminowywaniu terenów. Osiągnięto porozumienie w sprawie dostawy opancerzonych ambulansów, czterech haubic 105 mm, dodatkowej precyzyjnej amunicji raketowej do HIMARS, pocisków antyradarowych HARM, samobieżnych dział przeciwlotniczych Gepard, pocisków przeciwpancernych Hellfire i innego sprzętu. Kluczową różnicą tego spotkania był fakt, że podczas gdy w kwietniu omawiano pilną pomoc wojskową dla Ukrainy, we wrześniu grupa kontaktowa skupiła się na opracowaniu scenariuszy długoterminowego wsparcia dla sojusznika.

Rammstein-6. Szóste spotkanie w formacie Ramstein odbyło się 12 października 2022 r. w Brukseli, czyli bezpośrednio po zmasowanym ataku raketowym na obiekty ukraińskiej infrastruktury krytycznej, przeprowadzonym 10 października (zob. [„Komentarze IEŚ”, nr 792](#)). Atak ten zmusił państwa partnerskie do skupienia się na bieżących potrzebach obrony przeciwlotniczej Ukrainy i skłonił je do wyrażenia zgody na utworzenie wielopoziomowego (zintegrowanego) systemu obrony powietrznej, który łączyłby systemy krótkiego, średniego i dalekiego zasięgu. Ponadto po raz pierwszy oficjalnie ogłoszono dostawę nowoczesnych systemów obrony powietrznej IRIS-T, MIM-23 Hawk i NASAMS. Niemcy zobowiązały się do dostarczenia dodatkowych wieloprowadnicowych systemów raketowych MARS II i samobieżnych systemów artyleryjskich PzH 2000. Z kolei Kanada i Niderlandy ogłosiły przekazanie broni oraz innej pomocy o wartości ponad 62 mln USD.

Rammstein-7. W wyniku kolejnego spotkania Grupy Kontaktowej ds. Obrony Ukrainy w trybie online w dniu 16 listopada 2022 r. Ukraina otrzymała nowoczesne systemy obrony powietrznej, pociski MLRS, artylerię lufową

i dodatkowy sprzęt zimowy. Ogółem siedem państw, w tym również Polska, ogłosiło zamiar dostarczenia systemów obrony powietrznej lub już je wysłało. Ponadto Stany Zjednoczone, Niemcy i Czechy zgodziły się na wyremontowanie i zmodernizowanie 90 radzieckich czołgów T-72 w wersji B dla ukraińskiego wojska.

Rammstein-8. Rezultatem ósmego spotkania grupy, zorganizowanego 20 stycznia 2023 r. w amerykańskiej bazie Ramstein, była zapowiedź przekazania Ukrainie systemu obrony powietrznej Patriot o zasięgu do 150 km², systemów przeciwlotniczych Avenger oraz dodatkowych pocisków do wyrzutni NASAMS i amunicji. Efektem konsekwentnej pomocy sojuszników w tym zakresie była znacząca zmiana w liczbie rosyjskich rakiet zestrzeliwanych przez ukraińską obronę powietrzną – o ile zaraz po agresji było to ok. 20-30%, o tyle w maju 2023 r. już 90%. Ponadto Kijów otrzymał więcej pojazdów opancerzonych, m.in. Stryker, Bradley, Humvee (HMMWV), MRAP, a także śmigłowce oraz tysiące pocisków artyleryjskich.

Głównym tematem Ramstein-8 było jednak odblokowanie dostaw nowoczesnych czołgów zachodniej produkcji, zwłaszcza Leopard 2. Początkowo Niemcy odmówiły zgody na ich przekazanie, twierdząc, że czekają na decyzję USA w sprawie czołgów M1 Abrams. Dopiero 25 stycznia niemiecki rząd zmienił zdanie, zezwalając na przekazanie Ukrainie czołgów Leopard 2 i ich reeksport z innych państw. Już miesiąc później, 24 lutego 2023 r. – w rocznicę rosyjskiej napaści – pierwsze Leopardy dotarły na Ukrainę z Polski. Ponadto w czasie spotkania Ramstein-8 Wielka Brytania jako pierwsza zadeklarowała dostawy 14 czołgów Challenger 2 (zob. [„Komentarze IEŚ”, nr 861](#)).

² Na Ukrainie rozmieszczono obecnie dwa systemy Patriot – jeden został przekazany przez Stany Zjednoczone, a drugi wspólnie przez Niemcy i Niemcy i Niemcy